

Νίκος Ζάικος¹

Θεσμικές υποδομές με ειδική αναφορά στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο

Εισαγωγή

Στην εργασία αυτή καταγράφονται οι βασικές θεσμικές υποδομές – με άλλα λόγια, το νομικό περίγραμμα οργάνωσης και λειτουργίας – του Νομού Φλώρινας. Στο πλαίσιο αυτό, εκτός από την παρουσίαση της διοικητικής οργάνωσης του Νομού, αναφέρονται επίσης ορισμένα στατιστικά στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με το Νομό, ενώ επιχειρείται και μία απλή απαρίθμηση ορισμένων σημαντικών για την τοπική κοινωνία θεσμών, που έχουν διαμορφωθεί χάρη στη δραστηριότητα της λεγόμενης κοινωνίας των πολιτών (Μέρος Ι).² Η αξιολόγηση των παρατιθέμενων στοιχείων υπό το πρίσμα της σημασίας τους για τη χάραξη πολιτικής ή την ανάπτυξη με σημείο αναφοράς το Νομό Φλώρινας (π.χ. στην εκπαίδευση, τα μαζικά μέσα ενημέρωσης κ.ο.κ.) γίνεται με λεπτομερή και εμπειριστατωμένο τρόπο σε ειδικά κεφάλαια της παρούσας έκδοσης.³

Ένα από τα καίρια χαρακτηριστικά του Νομού Φλώρινας συνίσταται στη γεωμορφολογία του, που περιλαμβάνει, εκτός από πεδινά και ημιορεινά τμήματα, συμπαγείς ορεινές μάζες και έξι λίμνες. Τα φυσιογραφικά αυτά χαρακτηριστικά έχουν ως αποτέλεσμα τη διαμόρφωση ενός τοπίου, που χαρακτηρίζεται όχι μόνο για το σπάνιο κάλλος του αλλά και για τη μοναδική σημασία του από περιβαλλοντική άποψη. Για τον λόγο αυτό, το φυσικό περιβάλλον σε ένα μεγάλο τμήμα του Νομού Φλώρινας προστατεύεται από την εθνική νομοθεσία, το ευρωπαϊκό δίκαιο και το διεθνές δίκαιο (Μέρος ΙΙ). Το σχετικό προστατευτικό νομικό καθεστώς εμπίπτει στις θεσμικές υποδομές του Νομού Φλώρινας και, για τον λόγο αυτό, κρίθηκε απαραίτητη η παρουσίασή του στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας.

¹ Ο Νίκος Ζάικος είναι Λέκτορας Διεθνούς Δικαίου στο Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

² Λόγω της φύσης της μελέτης αυτής, η οποία παρουσιάζει τις θεσμικές υποδομές του Νομού Φλώρινας μέχρι το χρονικό σημείο συγγραφής της μελέτης (Απρίλιος 2007), ένα σημαντικό τμήμα των πληροφοριών που παρατίθενται αντλήθηκε από τους διαδικτυακούς τόπους της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Φλώρινας και του Δήμου Φλώρινας, οι οποίοι περιέχουν τα τρέχοντα σχετικά στοιχεία. Στις περιπτώσεις αυτές, δεν γίνεται ειδική παραπομπή στην πηγή των πληροφοριών. Οι διαδικτυακοί τόποι παρατίθενται στο Παράρτημα της μελέτης.

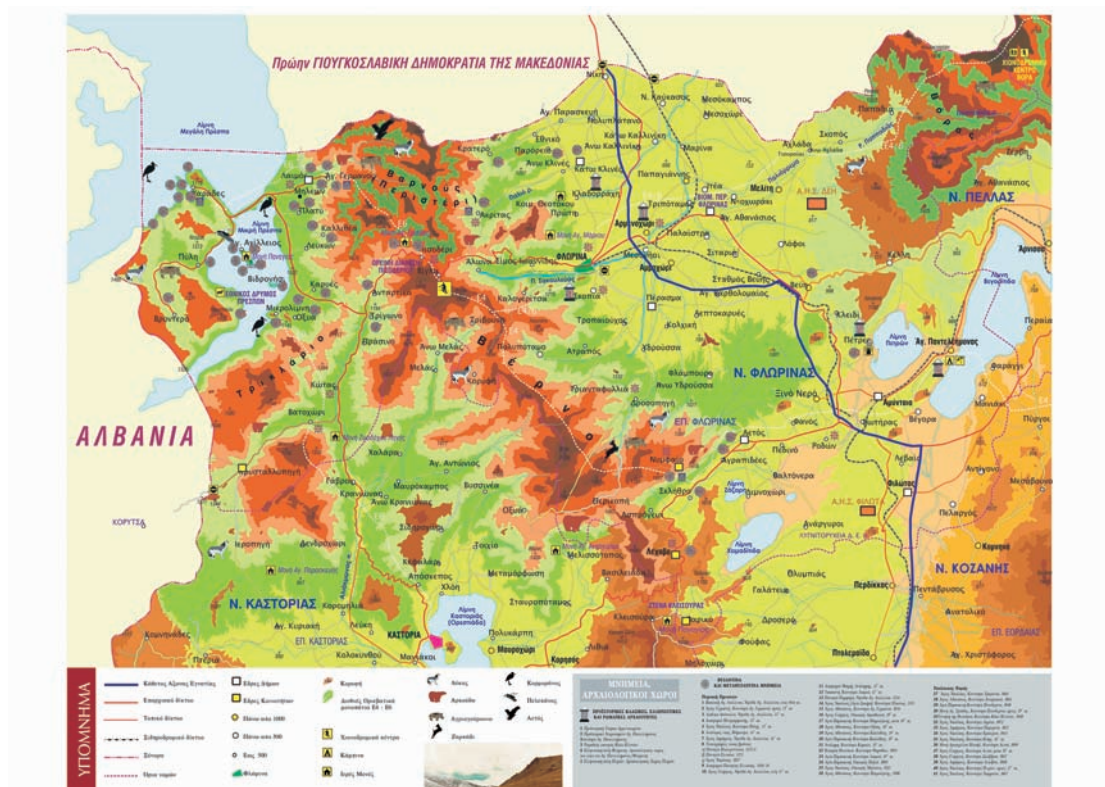
³ Βλ. τις μελέτες των Ν. Βαρσακέλη, Β. Βλασίδη, Ε. Γαβρά, και Γ. Μπέτσα.

Μέρος I

Θεσμοί και διοικητικές υποδομές

1. Γενικά στοιχεία

Ο Νομός Φλώρινας αποτελεί λόγω της γεωγραφικής θέσης του πύλη και σημείο επαφής της Ελλάδας με γειτονικά κράτη: στα βόρεια συνορεύει με την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας⁴ και στα δυτικά με την Αλβανία. Στο εσωτερικό της Ελλάδας, ο Νομός Φλώρινας συνορεύει διοικητικά με τους Νομούς Πέλλας, Κοζάνης και Καστοριάς.

Ο Νομός Φλώρινας έχει έκταση 1.924 km² και με κριτήριο το μέγεθος του εδάφους είναι ο 35^{ος} από τους 51 Νομούς της Ελλάδας. Κατά την απογραφή πληθυσμού της 18^{ης} Μαρτίου 2001, ο πληθυσμός του Νομού Φλώρινας ανέρχόταν σε 54.109 κατοίκους από τους οποίους οι 2.153 ήταν αλλοδαποί. Από την άποψη του αριθμού πληθυσμού, ο Νομός Φλώρινας κατατάσσεται στην 41^η θέση μεταξύ των 51 Νομών και αντιστοιχεί στο 0,5% του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας. Κατά το διάστημα από το 1991 ως το 2001, ο πληθυσμός του Νομού αυξήθηκε κατά 3,1%.⁵ Επισημαίνεται ότι είναι ένας από τους λιγό-

⁴ Στο εξής FYROM.

⁵ Βλ. και άλλα ενδιαφέροντα στοιχεία στο Θ. Μαλκίδης, «Η κοινωνία και η οικονομία στη Φλώρινα και το Πανεπιστήμιο», στο συλλογικό έργο *Φλώρινα 1912-2002 – Ιστορία και πολιτισμός*, Φλώρινα: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2004, σσ. 575επ., ιδ. σσ. 589επ. Για μία αναδρομή σε ιστορικά στατιστικά και άλλα στοιχεία που αφορούν τον νομό, βλ. Σ. Πελαγίδης, «Κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις στο νομό Φλώρινας (επαρχίες Φλώρινας – Καστοριάς) μετά την προσφυγική αποκατάσταση (1923-1930)», ό.π., σσ. 267επ.

τερο πυκνοκατοικημένους Νομούς, με 28,5 κατοίκους/km², και από την άποψη αυτή κατατάσσεται στην 46^η θέση από τους 51 Νομούς.⁶

Στον Νομό Φλώρινας καταμετρήθηκαν κατά την απογραφή οικοδομών-κτιρίων της 1^{ης} Δεκεμβρίου 2000, 20.417 οικοδομές, 29.307 κτίρια και 25.292 κατοικίες.⁷

2. Διοικητική οργάνωση

Ο Νομός Φλώρινας ανήκει στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, μία από τις 13 συνολικά περιφέρειες του κράτους.⁸

Η Περιφέρεια αποτελεί μία ενιαία αποκεντρωμένη μονάδα διοίκησης του κράτους, η οποία δεν αποτελεί βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Η κάθε περιφέρεια διαθέτει αποφασιστική αρμοδιότητα ως προς τον σχεδιασμό, τον προγραμματισμό, τον συντονισμό και την εφαρμογή της πολιτικής του κράτους (οικονομικής, κοινωνικής, πολιτιστικής) σε ορισμένη γεωγραφική περιοχή. Το έργο αυτό διεκπεραιώνεται μέσω συγκεκριμένων οργάνων και υπηρεσιών και, ειδικότερα, τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας, τις υπηρεσίες που υπάγονται σ' αυτόν και το Περιφερειακό Συμβούλιο.⁹

Η Γενική Διεύθυνση της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας έχει ως επικεφαλής τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ο οποίος είναι εκπρόσωπος της Κυβέρνησης και υπεύθυνος για την άσκηση της κυβερνητικής πολιτικής όσον αφορά σε θέματα της Περιφέρειας. Η Γενική Διεύθυνση της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας αποτελείται από 19 Διευθύνσεις, 1 Επιθεώρηση Δασών, 2 Δασαρχεία και 2 Τμήματα. Ανάμεσα στις Διευθύνσεις περιλαμβάνονται η Διεύθυνση Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Διοίκησης Νομού Φλώρινας και η Διεύθυνση Δασών Νομού Φλώρινας.¹⁰

Στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, η οποία έχει ως έδρα την πόλη της Κοζάνης, εντάσσονται 4 Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, που αντιστοιχούν στους 4 Νομούς της συγκεκριμένης Περιφέρειας: η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Γρεβενών, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Καστοριάς, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κοζάνης και η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας.¹¹

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις συνιστούν, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, τη δεύτερη βαθμίδα Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης· είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και έχουν ως προορισμό την οικονομική, κοινω-

⁶ Βλ. σχετικά στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (Ε.Σ.Υ.Ε.) στον επίσημο διαδικτυακό τόπο <http://www.statistics.gr>, καθώς και το λήμμα «Νομός Φλώρινας» και τους εξωτερικούς συνδέσμους στον δικτυακό τόπο <http://el.wikipedia.org>.

⁷ Βλ. τον «Πίνακα 11. Οικοδομές, κτίρια και κατοικίες» στον επίσημο διαδικτυακό τόπο της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (Ε.Σ.Υ.Ε.) <http://www.statistics.gr>.

⁸ Βλ. ά. 61 Ν. 1622/1986 «Τοπική Αυτοδιοίκηση – Περιφερειακή Ανάπτυξη – Δημοκρατικός Προγραμματισμός» (Φ.Ε.Κ. Α' 93, 14/7/1986), που εισήγαγε τον θεσμό της περιφέρειας στη χωροταξική οργάνωση του κράτους και Π.Δ. 51/87.

⁹ Βλ. Ν. 2503/1997 «Διοίκηση, Οργάνωση, Στελέχωση της Περιφέρειας, Ρύθμιση θεμάτων για την τοπική αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις» (Φ.Ε.Κ. Α' 107, 30/5/1997).

¹⁰ Βλ. για τις αρμοδιότητες του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, http://www.westernmacedonia.gr/grammateas2_frame.php. Downloaded 4/4/2007.

¹¹ Βλ. Προεδρικό Διάταγμα 51/1987, που καθόρισε τον αριθμό των περιφερειών, τη χωρική έκταση, την έδρα και το όνομά τους.

νική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειάς τους.¹² Όργανα των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων είναι το Νομαρχιακό Συμβούλιο, οι Νομαρχιακές Επιτροπές και ο Νομάρχης.¹³

Η περιφέρεια της κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης συμπίπτει με την περιφέρεια του Νομού και έδρα της είναι η πρωτεύουσα του Νομού.¹⁴ Συνεπώς, η αρμοδιότητα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Φλώρινας καλύπτει τον Νομό Φλώρινας και Πρωτεύουσα του Νομού είναι η πόλη της Φλώρινας.

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις δεν ασκούν εποπτεία τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτης βαθμίδας και δεν θίγουν τις αρμοδιότητές τους. Μεταξύ των δύο βαθμίδων τοπικής αυτοδιοίκησης δεν υφίσταται ιεραρχική σχέση.¹⁵

Ειδικότερα, οι Δήμοι και οι Κοινότητες συγκροτούν τους Οργανισμούς του Πρώτου Βαθμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές «διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας [...]».¹⁶

Ο Νομός Φλώρινας διαιρείται διοικητικά σε 8 Δήμους και 4 Κοινότητες:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Βασικά χαρακτηριστικά Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού Φλώρινας

1. Δήμοι

A/A	Δήμος	Πληθυσμός	Έκταση (στρέμματα)	Δημοτικά Διαμερίσματα	Κάτ. ανά km ²
1.	Αετού	3.327	137.484	8	27
2.	Αμυνταίου	8.378	247.689	8	34
3.	Κάτω Κλεινών	3.693	188.564	16	21
4.	Μελίτης	7.038	269.477	11	26
5.	Περάσματος	5.510	211.023	13	26
6.	Πρεσπών	1.851	413.513	13	4
7.	Φιλώτα	4.532	131.066	7	35
8.	Φλώρινας	16.771	150.634	8	111

¹² Άρθρα 1 και 2, παρ. 1 Ν. 2218/1994, «Ίδρυση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση και την Περιφέρεια και άλλες διατάξεις» (Φ.Ε.Κ. Α' 90/1994).

¹³ Άρθρο 4, παρ. 1 Ν. 2218/1994.

¹⁴ Άρθρο 2, παρ. 2 Ν. 2218/1994.

¹⁵ Άρθρο 1 Ν. 2218/1994.

¹⁶ Βλ. ά. 1, παρ. 2 και ά. 75 του Νόμου υπ' αριθμ. 3463 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (Φ.Ε.Κ. Α' 114/ 8-6-2006).

2. Κοινότητες

A/A	Κοινότητα	Πληθυσμός	Έκταση (στρέμματα)	Δημοτικά Διαμερίσματα	Κάτ. ανά km ²
1.	Βαρικού	698	21.877	1	32
2.	Κρυσταλλοπηγής	660	101.984	3	6
3.	Λεχόβου	1.227	22.844	1	54
4.	Νυμφαίου	413	28.209	1	15

Στοιχεία: Υπουργείο Εσωτερικών (<http://www.ypes.gr/topiki.htm>)

3. Θεσμοί και υπηρεσίες

3.1. Δικαιοσύνη

Η διάρθρωση των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων στον Νομό Φλώρινας είναι η ακόλουθη:

- (1) Πρωτοδικείο Φλώρινας
- (2) Εισαγγελία Πρωτοδικών Φλώρινας
- (3) Ειρηνοδικείο Φλώρινας
- (4) Ειρηνοδικείο Αμυνταίου
- (5) Ειρηνοδικείο Πρεσπών.

Ο αριθμός των δικαστικών αποφάσεων που εκδόθηκαν στο Γ' Εφετείο Δυτικής Μακεδονίας κατά το έτος 2004 απεικονίζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Αριθμός δικαστικών αποφάσεων που εκδόθηκαν κατά το έτος 2004

Πολιτικά και Ποινικά Δικαστήρια	Αριθμός αποφάσεων
Γ' Εφετείο Δυτικής Μακεδονίας	1.212
Πρωτοδικείο Κοζάνης	10.402
Πρωτοδικείο Γρεβενών	2.698
Πρωτοδικείο Καστοριάς	5.326
Πρωτοδικείο Φλώρινας	3.314

Πηγή: Υπουργείο Δικαιοσύνης
(<http://www.ministryofjustice.gr/modules.php?op=modload&name=OrganosiDik&file=page4>
Downloaded 4/4/2007)

3.2. Δημόσια Τάξη

Στον Νομό Φλώρινας λειτουργούν οι εξής υπηρεσίες, που εμπίπτουν στον τομέα της Δημόσιας Τάξης:

- (1) Αστυνομική Διεύθυνση Φλώρινας
 - (2) Αστυνομικό Τμήμα Φλώρινας
 - (3) Τμήμα Ασφαλείας Φλώρινας
 - (4) Τμήμα Τροχαίας Φλώρινας
 - (5) Αστυνομικό Τμήμα Αγίου Γερμανού
 - (6) Αστυνομικό Τμήμα Αμυνταίου
 - (7) Αστυνομικό Τμήμα Βεύης
 - (8) Αστυνομικό Τμήμα Κάτω Κλεινών
 - (9) Αστυνομικό Τμήμα Κρυσταλλοπηγής
 - (10) Αστυνομικό Τμήμα Νίκης
 - (11) Κλιμάκιο Συνοριακής Φύλαξης Αετού
 - (12) Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Κάτω Κλεινών
 - (13) Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Κρυσταλλοπηγής
 - (14) Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Πρεσπών
- Επίσης, λειτουργεί Πυροσβεστική Υπηρεσία.¹⁷

3.3. Τελωνεία

Στον Νομό Φλώρινας υπάρχουν τρία τελωνεία:

- (1) Φλώρινας
- (2) Κρυσταλλοπηγής
- (3) Νίκης.

3.4. Υγεία

Στον τομέα της Υγείας, υφίστανται οι εξής υποδομές:

- (1) Γενικό Νομαρχιακό Νοσοκομείο στην πόλη της Φλώρινας,
- (2) Κέντρο Υγείας στο Αμύνταιο
- (3) Πολυϊατρείο του Ι.Κ.Α. στη Φλώρινα
- (4) 22 Αγροτικά Ιατρεία σε μεγάλες Κοινότητες
- (5) Πολυϊατρείο Πρεσπών
- (6) ΚΑΦΚΑ Αμυνταίου

Όπως έχει διαπιστωθεί, οι υποδομές της Υγείας στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας παρουσιάζουν εν γένει υστέρηση σε σχέση με το μέσο επίπεδο του κράτους.¹⁸

¹⁷ Για περαιτέρω πληροφορίες, βλ. Νομός Φλώρινας – Αστυνομική Διεύθυνση Φλώρινας, <http://www.ydt.gr/main/Article.jsp?ArticleID=72670>. Download 4/4/2007 (Διαδικτυακός τόπος του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης).

¹⁸ Βλ. Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, *Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Δυτικής Μακεδονίας 2000-2006*, Αναθεώρηση 30.09.2005, σ. 5.

3.5. Εκπαίδευση

Στο επίπεδο της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, η πόλη της Φλώρινας αποτελεί την έδρα των ακόλουθων τμημάτων του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας:

- (1) Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης¹⁹
- (2) Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών²⁰
- (3) Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών²¹
- (4) Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Σπουδών.²²

Επίσης, το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Δυτικής Μακεδονίας διατηρεί στη Φλώρινα Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας, η οποία συγκροτείται από τα Τμήματα Εμπορίας και Ποιοτικού Ελέγχου Αγροτικών προϊόντων, Ζωικής Παραγωγής και Φυτικής Παραγωγής.²³

Εξάλλου, στο Νομό λειτουργεί το Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης της Φλώρινας.²⁴

Σε επίπεδο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, στον Νομό λειτουργούν 63 Νηπιαγωγεία, 65 Δημοτικά σχολεία, 18 Γυμνάσια εκ των οποίων 1 Μουσικό Γυμνάσιο στο Αμύνταιο, 1 Εκκλησιαστικό Γυμνάσιο και 1 Εσπερινό Γυμνάσιο στη Φλώρινα. Επίσης, λειτουργούν 7 Ενιαία Λύκεια, 3 Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια, 1 Εκκλησιαστικό Λύκειο και 1 Εσπερινό Λύκειο.²⁵

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που αφορούν εν γένει στην Εκπαίδευση, θα πρέπει να επισημανθεί και το πρόγραμμα των μαθημάτων του Ανοιχτού Δημοτικού Πανεπιστημίου Φλώρινας.

3.6. Βιβλιοθήκες

Στην πόλη της Φλώρινας υφίσταται ένας αριθμός αξιόλογων βιβλιοθηκών. Ανάμεσα σε αυτές, συμπεριλαμβάνονται η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη *Βασιλικής Πιτόσκα*, η βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και των Τ.Ε.Ι., η Εικαστική Βιβλιοθήκη Φλώρινας, που λειτουργεί στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, καθώς και οι βιβλιοθήκες διαφόρων πολιτιστικών οργανισμών.

¹⁹ Βλ. <http://www.eled.uowm.gr>.

²⁰ Βλ. <http://www.nured.uowm.gr>.

²¹ Βλ. <http://www.balkan.uowm.gr>.

²² Βλ. <http://www.eetf.uowm.gr>.

²³ Βλ. <http://florina.teikoz.gr/florina/C.php>.

²⁴ Βλ. <http://iek-florin.flo.sch.gr>.

²⁵ Ως προς την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας γενικότερα, έχει διαπιστωθεί ότι «[γ]ενικά στις υποδομές εκπαίδευσης η Περιφέρεια έχει υψηλότερους δείκτες από το μέσο όρο της χώρας. Επίσης, έχει τη δεύτερη ψηλότερη, μετά την Αττική, αναλογία μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανά 1000 κατοίκους (83 έναντι 78 του μέσου όρου της χώρας)». Βλ. *Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Δυτικής Μακεδονίας 2000-2006*, ό.π., σ. 5.

3.7. Επιμελητήριο

Το Επιμελητήριο Φλώρινας ιδρύθηκε το 1934 (ΦΕΚ 114/23-3-1934), είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και διευθύνεται από Διοικητικό Συμβούλιο και Διοικητική Επιτροπή. Αποτελείται από 4 τμήματα: (1) Εμπορικό, (2) Βιομηχανικό, (3) Βιοτεχνικό και (4) Επαγγελματικό, στα οποία κατατάσσονται τα μέλη του Επιμελητηρίου ανάλογα με το αντικείμενο δραστηριότητάς τους. Σήμερα, το Επιμελητήριο Φλώρινας αριθμεί 3.365 ενεργές επιχειρήσεις, που κατανέμονται ως εξής: 1.170 στο Εμπορικό τμήμα, 9 στο Βιομηχανικό, 836 στο Βιοτεχνικό και 1.350 στο Επαγγελματικό.

3.8. Κοινωνικές Υπηρεσίες

3.8.1. Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών

Τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) σκοπεύουν στην ενημέρωση των πολιτών σχετικά με θέματα της δημόσιας διοίκησης και διεκπεραιώνουν 150 διοικητικές διαδικασίες για λογαριασμό τους.

Στον Νομό Φλώρινας λειτουργούν τα εξής Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών:

- (1) Κ.Ε.Π. Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Φλώρινας
- (2) Κ.Ε.Π. Δήμου Αετού
- (3) Κ.Ε.Π. Δήμου Αμυνταίου
- (4) Κ.Ε.Π. Δήμου Κάτω Κλεινών
- (5) Κ.Ε.Π. Δήμου Μελίτης
- (6) Κ.Ε.Π. Δήμου Περάσματος
- (7) Κ.Ε.Π. Δήμου Πρεσπών
- (8) Κ.Ε.Π. Δήμου Φιλώτα
- (9) Κ.Ε.Π. Δήμου Φλώρινας
- (10) Κ.Ε.Π. Κοινότητας Βαρικού
- (11) Κ.Ε.Π. Κοινότητας Κρυσταλλοπηγής
- (12) Κ.Ε.Π. Κοινότητας Λεχόβου.

3.8.2. Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων

Ο Δήμος Φλώρινας διατηρεί Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.), στο οποίο μπορούν να εγγραφούν άνδρες και γυναίκες ηλικίας 60 ετών και άνω χωρίς οικονομική επιβάρυνση. Σήμερα, το Κ.Α.Π.Η. του Δήμου Φλώρινας αριθμεί περίπου 600 μέλη.

3.8.3. Παιδικοί Σταθμοί

Στον Νομό Φλώρινας, λειτουργούν 5 παιδικοί σταθμοί στον Δήμο Αετού, 6 στον Δήμο Αμυνταίου, 1 στην Κοινότητα Βαρικού, 7 στον Δήμο Κάτω Κλει-

νών, 1 στην Κοινότητα Λεχόβου, 7 στον Δήμο Μελίτης, 6 στον Δήμο Περάσματος, 1 στον Δήμο Πρεσπών, 1 στον Δήμο Φιλώτα και 6 στον Δήμο Φλώρινας.

Το Νομικό Πρόσωπο Παιδικών Σταθμών Δήμου Φλώρινας διαθέτει 5 παιδικούς σταθμούς, όπου φιλοξενούνται περίπου 350 νήπια κάθε χρόνο. Ο Παιδικός Σταθμός του Δημοτικού Διαμερίσματος Αλώνων είναι κλειστός. Το Νομικό Πρόσωπο Παιδικών Σταθμών Δήμου Φλώρινας διοικείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο ορίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο, σύμφωνα με τον σχετικό Κανονισμό λειτουργίας. Το Νομικό Πρόσωπο απασχολεί είκοσι τρεις (23) μόνιμους υπαλλήλους.

3.8.4. Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Φλώρινας (Δ.Ε.Υ.Α.Φ.) συστάθηκε από τον Δήμο Φλώρινας το 1982. Είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με κοινωφελή χαρακτήρα και διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, που ορίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο. Η αρμοδιότητα της Δ.Ε.Υ.Α.Φ. καλύπτει τον διευρυμένο Δήμο Φλώρινας.

3.9. Πολιτισμός

Στον Νομό Φλώρινας παρατηρείται ένας αξιοσημείωτος αριθμός πολιτιστικών δραστηριοτήτων, που η καταγραφή τους και μόνο θα απαιτούσε μία ξεχωριστή μελέτη. Στο πλαίσιο αυτό, είναι αδύνατο να αναφερθούν όλα τα σωματεία και οι οργανισμοί, όπως π.χ. ο Οργανισμός Πολιτιστικών Εκδηλώσεων *Πρέσπες*, που αναπτύσσουν πολυσχιδείς πολιτιστικές δραστηριότητες. Κατά συνέπεια, η αναφορά που ακολουθεί είναι απολύτως ενδεικτική.²⁶

3.9.1. Μουσεία

- (1) Βυζαντινό Μουσείο Φλώρινας
- (2) Αρχαιολογικό Μουσείο Φλώρινας
- (3) Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
- (4) Πινακοθήκη Φλωρινιωτών Καλλιτεχνών
- (5) Λαογραφικό Μουσείο της Λέσχης Πολιτισμού Φλώρινας
- (6) Λαογραφικό Μουσείο του Φιλεκπαιδευτικού Συλλόγου Φλώρινας *Ο Αριστοτέλης*.

3.9.2. Πολιτιστικά σωματεία

Ανάμεσα στα παλαιότερα πολιτιστικά σωματεία της πόλης συγκαταλέγεται ο Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Φλώρινας *Ο Αριστοτέλης*, που ιδρύθηκε το 1941

²⁶ Για τα δημόσια μνημεία της Φλώρινας, βλ. Α. Π. Ανδρέου – Ι. Βαμβακίδου, *Ο πληθυσμός των αγαλμάτων – Η περίπτωση της Φλώρινας*, Θεσσαλονίκη: Εκδ. Αντ. Σταμούλη, 2006.

και έχει έκτοτε αναπτύξει ένα πολύπλευρο πολιτιστικό έργο. Διαθέτει Λαογραφικό Μουσείο, βιβλιοθήκη και από το 1957 εκδίδει μία ομώνυμη επιθεώρηση με θέματα ιδίως τοπικού ενδιαφέροντος. Η *Εταιρία (Γραμμάτων και Τεχνών)* εκδίδει επίσης περιοδικό.

Η Φιλαρμονική Ορχήστρα του Δήμου Φλώρινας ιδρύθηκε το 1949, είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και διοικείται από 6μελές Διοικητικό Συμβούλιο. Η Φιλαρμονική διαθέτει μεταξύ άλλων αίθουσα διδασκαλίας πνευστών, αίθουσα θεωρίας και μεγάλη αίθουσα για τις γενικές πρόβες όλων των μελών. Αποτελείται από 51 μέλη, ηλικίας από 8 έως 55 ετών. Από το 1991, μαέστρος της Φιλαρμονικής είναι ο κ. Δημήτριος Παυλίδης.

Το *Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Φλώρινας – Παιδική Χορωδία Δημήτρη Λιώτση* ιδρύθηκε με την αριθ. 283/12-3-1987 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Φλώρινας, είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και διοικείται από εννιάμελές Διοικητικό Συμβούλιο.

Επίσης, θα πρέπει να επισημανθεί η πολύπλευρη δράση διαφόρων μη κυβερνητικών οργανισμών, των οποίων το έργο έχει σημασία από την άποψη του πολιτισμού, όπως, π.χ., το *Πολιτιστικό Τρίγωνο Πρεσπών*.²⁷

3.9.3. Αθλητισμός

Ο Νομός Φλώρινας διαθέτει μία αξιόλογη ιστορία στον τομέα του αθλητισμού. Σήμερα, διαθέτει τις εξής βασικές αθλητικές εγκαταστάσεις:

- (1) Εθνικό Αθλητικό Κέντρο Αμυνταίου Φλώρινας
- (2) Εθνικό Αθλητικό Κέντρο Φλώρινας
- (3) Εθνικό Στάδιο Φλώρινας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, στον Νομό Φλώρινας υφίσταται ένας σημαντικός αριθμός αθλητικών σωματείων, που καλλιεργούν διάφορα αθλήματα. Τα σχετικά στοιχεία συστηματοποιούνται στον ακόλουθο πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Αθλητικά Σωματεία Νομού Φλώρινας

A/A	ΟΝΟΜΑ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ	ΑΘΛΗΜΑΤΑ
1	Αθλητικός Πολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Αγίας Παρασκευής Εθνικού Κρατερού «Ο Μέγας Αλέξανδρος»	Πάλη, ποδόσφαιρο
2	Αθλητική Ένωση Φλώρινας – Ακαδημία των Σπορ	Πετοσφαίριση Χειροσφαίριση
3	Αθλητικός Γυμναστικός Σύλλογος «Άρης» Παπαγιάννη Φλώρινας	Ποδόσφαιρο
4	Αθλητικός Γυμναστικός Σύλλογος «Δάφνη» Λεβαΐας	Ποδόσφαιρο

²⁷ Βλ. <http://www.ctp.gr/newsite>.

5	Αθλητικός Γυμναστικός Σύλλογος «Δόξα» Ασπρογείων	Ποδόσφαιρο
6	Αθλητικός Γυμναστικός Σύλλογος «Ελλάς» Πετρών Φλώρινας	Ποδόσφαιρο
7	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Ακρίτας» Αχλάδας	Ποδόσφαιρο
8	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Αναγέννηση» Νεοχωρακίου	Ποδόσφαιρο
9	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Απόλλων» Κέλλης	Ποδόσφαιρο
10	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Αστραπή» Μεσσηνίου	Ποδόσφαιρο
11	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος Ατραπού «Πράσινα Πουλιά»	Ποδόσφαιρο
12	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Ατρόμητος» Σιταριάς Φλώρινας	Ποδόσφαιρο
13	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Βίτσι» Δροσοπηγής	Ποδόσφαιρο
14	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Διαγόρας» Βαρικού	Ποδόσφαιρο
15	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Δόξα» Μανιακίου	Κολύμβηση, Κωπηλασία, Ποδόσφαιρο, Στίβος
16	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Δόξα» Παλαίστρας	Ποδόσφαιρο
17	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Ελπίδα» Κορυφής Τριβουνίου	Ποδόσφαιρο
18	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Θησεύς» Λεχόβου Φλώρινας	Ποδόσφαιρο
19	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Μ. Αλέξανδρος» Μαρίνας	Ποδόσφαιρο
20	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Μακεδονικός» Βεύης	Ποδόσφαιρο
21	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Μελιτεύς» Μελίτης Φλώρινας	Ποδόσφαιρο
22	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος Σκοπιάς	Ποδόσφαιρο
23	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Τροπαιοφόρος» Τροπαιούχου	Ποδόσφαιρο
24	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Φίλιππος» Νίκης	Ποδόσφαιρο
25	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Ακρίτας» Πολυπλάτανου	Ποδόσφαιρο
26	Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Αναγέννηση» Ροδώνα	Ποδόσφαιρο

27	Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Σύλλογος «Άρης» Λόφων	Ποδόσφαιρο
28	Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Σύλλογος «Άρης» Τριποτάμου	Ποδόσφαιρο
29	Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Σύλλογος Κ. Κλεινών Φλώρινας	Ποδόσφαιρο
30	Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Σύλλογος «Διγενής» Σκλήθρου	Ποδόσφαιρο
31	Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Σύλλογος «Δόξα» Άλωνα	Ποδόσφαιρο
32	Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Σύλλογος «Δόξα» Αναργύρων	Ποδόσφαιρο
33	Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Σύλλογος «Δόξα» Κολχικής	Ποδόσφαιρο
34	Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Σύλλογος «Ελλάς» Άνω Καλλινίκης	Ποδόσφαιρο
35	Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Σύλλογος «Ιτιά» Ιτέας	Ποδόσφαιρο
36	Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Σύλλογος «Καύκασος Α.Ε.»	Ποδόσφαιρο
37	Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Σύλλογος «Μ. Αλέξανδρος» Αετού	Ποδόσφαιρο
38	Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Σύλλογος «Μ. Αλέξανδρος» Περάσματος Φλώρινας	Ποδόσφαιρο
39	Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Σύλλογος «Μακεδονικός» Αγ. Παντελεήμονα Φλώρινας	Ποδόσφαιρο
40	Αθλητικός Ποδοσφαιρικός Σύλλογος «Πρόοδος» Κάτω Υδρούσας	Ποδόσφαιρο
41	Αθλητικός Σύλλογος «Kohokukan» Αμυνταίου	Καράτε
42	Αθλητικός Σύλλογος «Ακρίτας» Μεσοχωρίου	Ποδόσφαιρο
43	Αθλητικός Σύλλογος Αμμοχωρίου Ν. Φλώρινας «Αίαντας»	Ποδόσφαιρο
44	Αθλητικός Σύλλογος Αμυνταίου «Ο Φίλιππος»	Πάλη, Τζούντο
45	Αθλητικός Σύλλογος «Άρης» Μελίτης	Ποδόσφαιρο
46	Αθλητικός Σύλλογος «Ατρόμητος» Φλώρινας	Ποδόσφαιρο
47	Αθλητικός Σύλλογος «Ηρακλής» Αρμενοχωρίου	Ποδόσφαιρο
48	Αθλητικός Σύλλογος «Μέγας Αλέξανδρος» Φλώρινας	Ποδόσφαιρο
49	Αθλητικός Σύλλογος Παγκρατίου Φλώρινας	Πάλη
50	Αθλητικός Σύλλογος «Παναθηναϊκός» Λεχόβου Φλώρινας	Ποδόσφαιρο
51	Αθλητικός Σύλλογος Φλώρινας «Παύλος Μελάς»	Ξιφασκία

52	Αθλητικός Φιλοπροοδευτικός Σύλλογος «Αναγέννηση» Ξινού Νερού	Ποδόσφαιρο
53	Γυμναστική Ένωση Φλώρινας	Καλαθοσφαίριση, Ξιφασκία, Πετοσφαίριση, Στίβος, Τζούντο
54	Γυμναστικός Σύλλογος «Ερμής» Αμυνταίου Φλωρίνης	Ποδόσφαιρο
55	Εθνικός Μορφωτικός Σύλλογος «Αμύντας» Αμυνταίου Φλώρινας	Στίβος
56	Εθνικός Μουσικοαθλητικός Σύλλογος «Θύελλα» Φιλώτα	Καλαθοσφαίριση, Ποδόσφαιρο, Στίβος
57	Λέσχη Πολιτισμού Φλώρινας	Σκάκι
58	Μορφωτικός Εκπολιτιστικός Αθλητικός Όμιλος «Φιλυριακός» Φλώρινας	Ποδόσφαιρο
59	Μορφωτικός Εκπολιτιστικός Αθλητικός Σύλλογος «Αντίγονος»	Ποδόσφαιρο
60	Μορφωτικός Εκπολιτιστικός Αθλητικός Σύλλογος «Απόλλων» Αμμοχωρίου	Ποδόσφαιρο
61	Μορφωτικός και Αθλητικός Σύλλογος Πολυποτάμου «Ο Θησέας»	Ποδόσφαιρο
62	Μορφωτικός Πολιτιστικός Σύλλογος «Φιλώτας» Φλώρινας	Πετοσφαίριση
63	Μοτοσυκλετιστικός Όμιλος Φλώρινας – «Λυγκηστίς»	Μηχανοκίνητος Αθλητισμός
64	Ναυτικός Όμιλος Φλ. Πρεσπών	Κανόε Καγιάκ, Κωπηλασία
65	Όμιλος Ξιφασκίας Φλώρινας	Ξιφασκία
66	Παλαιστικός Σύλλογος «Γεώργιος Ποζίδης» Αμυνταίου	Πάλη
67	Πολιτιστικός Αθλητικός Σύλλογος Λευκώνα Πρέσπας	Ποδόσφαιρο
68	Πολιτιστικός Αθλητικός Σύλλογος Φλώρινας	Στίβος
69	Σύλλογος Ελλήνων Ορειβατών Φλώρινας	Ορειβασία – Αναρρίχηση
70	Σύλλογος Ορειβασίας – Χιονοδρομίας Φλώρινας	Ορειβασία – Αναρρίχηση, Χιονοδρομία
71	Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος «Αριστοτέλης» Φλώρινας	Καλαθοσφαίριση, Πετοσφαίριση, Ποδόσφαιρο, Σκάκι

(Πηγή: Διαδικτυακός τόπος της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού,
<http://www.sportsnet.gr/8/g81.html>)

3.10. Τουριστικά καταλύματα

Ο παρακάτω πίνακας αναφέρεται στη δυναμικότητα των συλλογικών τουριστικών καταλυμάτων (ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα) του Νομού Φλώρινας σε σχέση με το σύνολο της Δυτικής Μακεδονίας για το έτος 2005.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Δυναμικότητα συλλογικών τουριστικών καταλυμάτων, Έτος 2005

Πεδίο αναφοράς	Αριθμός καταλυμάτων	Αριθμός Κλινών
Ελλάδα	9.036	682.050
Δυτική Μακεδονία	98	4.426
Γρεβενά	16	578
Καστοριά	29	1.283
Κοζάνη	27	1.441
Φλώρινα	26	944

Πηγή: Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδας
(<http://www.statistics.gr>)

Μέρος II

Η προστασία του περιβάλλοντος στο Νομό Φλώρινας από την άποψη του διεθνούς δικαίου

1. Η σημασία της περιοχής από περιβαλλοντική άποψη

Όπως επισημάνθηκε στην αρχή της εργασίας, στο Νομό Φλώρινας υπάρχουν επιβλητικές ορεινές μάζες και έξι λίμνες: η Μικρή και η Μεγάλη Πρέσπα και οι λίμνες της περιοχής Αμυνταίου, Χειμαδίτιδα, Ζάζαρη, Βεγορίτιδα και Πετρών.

Οι λίμνες Μικρή και Μεγάλη Πρέσπα βρίσκονται στο δυτικό τμήμα του Νομού. Ένα σημαντικό τμήμα των συνόρων μεταξύ της Ελλάδας, της Αλβανίας και της FYROM οριοθετείται μέσα στις λίμνες αυτές. Όπως έχει γραφεί σχετικά, «[σ]την Πρέσπα [...] το σύνορο προσδιορίζεται από την ευθεία γραμμή που φέρεται από την τελευταία χερσαία ελληνογιουγκοσλαβική [σημ. του συγγραφέα: τώρα FYROM] πυραμίδα μέχρι εκεί όπου η γραμμή αυτή συναντά κάθετα το σύνορο μεταξύ Αλβανίας και Γιουγκοσλαβίας [FYROM], που είναι, σύμφωνα με το Πρωτόκολλο της Φλωρεντίας του 1926, ο μεσημβρινός 18° 39' 09'', που προσδιορίζεται από τα σημεία 861 των ελληνογιουγκοσλαβικών συνόρων, στα βορειοδυτικά της λίμνης και από τις πυραμίδες 1 και 2 των αλβανοελληνικών συνόρων, στο νότιό της μέρος. Στη θέση αυτή βρίσκεται το τριε-

θνές σημείο ανάμεσα στα τρία κράτη. (Η ευθεία προέκταση του συνόρου συμπίπτει με το γεωγραφικό παράλληλο 40° 51'20'')».²⁸

Πρέσπες: Οι πελεκάνοι

Η επιφάνεια της Μικρής Πρέσπας ανέρχεται σε 47,35 km², από τα οποία τα 43,122km² ανήκουν στην Ελλάδα και περίπου 4 km² στην Αλβανία. Η Μεγάλη Πρέσπα καταλαμβάνει 259,4 km², από τα οποία 38,235km² βρίσκονται στην Ελλάδα.²⁹ Η Μικρή και η Μεγάλη Πρέσπα γειτνιάζουν και χωρίζονται από μία λωρίδα ξηράς, της οποίας το μήκος είναι περίπου 4 χλμ. και το πλάτος από 200 ως 1000 περίπου μέτρα. Οι λίμνες βρίσκονται σε υψόμετρο 850μ. και περιβάλλονται από όρη, των οποίων οι κορυφές περνούν τα 2000μ.³⁰

Στην ιστοσελίδα της Εταιρίας Προστασίας Πρεσπών αναφέρεται ότι «[η] σύνθεση πολλών και διαφορετικών χαρακτηριστικών σε έναν μικρό σχετικά χώρο, όπως αυτός της Πρέσπας, προσδίδει στην περιοχή διακριτό φυσικό πλούτο. Η γεωμορφολογία, το γεωλογικό υπόστρωμα, το κλίμα της περιοχής, η ύπαρξη και η παλαιότητα των δύο λιμνών, οι διαφορετικοί οικότοποι που ξεκινούν από το χαμηλότερο υψόμετρο (850μ στις λίμνες) και καταλήγουν στις ψηλότερες κορυφές (2.300μ), είναι ορισμένες από τις αιτίες της υψηλής βιοποικιλότητας αυτού του τόπου. Ένα άλλο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό που απορρέει από το συνδυασμό όλων των παραπάνω είναι ότι πολλές ενδημικές μορφές ζώης ή είδη με περιορισμένη γεωγραφική εξάπλωση σε παγκόσμιο, εθνικό και βαλκανικό επίπεδο απαντώνται στην Πρέσπα».³¹ Σύμφωνα με την ίδια πηγή, όσον αφορά τη χλωρίδα, στην περιοχή των Πρεσπών αναφέρονται περισσότερα από 1.500 είδη φυτών από το σύνολο των 6.500 που υπάρχουν στην Ελλάδα (δηλαδή, περίπου το 25%). Εξάλλου, λόγω της ποικιλίας των βιοτόπων (υγρότοποι, δάση, αλπικά λιβάδια κλπ.) υπάρχει μία πολύ πλούσια πανίδα, η οποία περιλαμβάνει πολλά και σπάνια είδη ψαριών, αμφιβίων, ερπετών, θηλα-

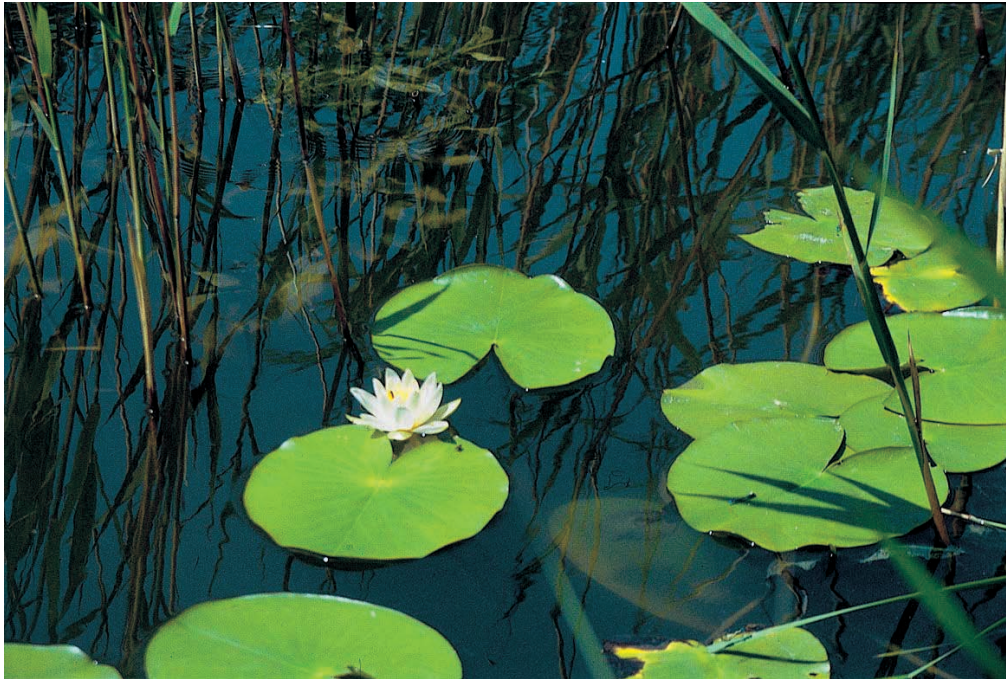
²⁸ Βλ. H. Dipla, “Le tracé de la frontière sur les lacs internationaux”, στο συλλογικό έργο *The legal regime of international rivers and lakes*, The Hague: M. Nijhoff, 1981, σ. 259, όπως παρατίθεται από τον Η. Δημητρακόπουλο, *Τα χερσαία σύνορα της Ελλάδος*, Θεσσαλονίκη: Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου (τ. 234), 1991, σ. 37.

²⁹ Βλ. μεταξύ άλλων Δημητρακόπουλο, *Τα χερσαία σύνορα της Ελλάδος*, ό.π., σ. 75, σημ. 34.

³⁰ Βλ. και Society for the Protection of Prespa, WWF, Protection and Preservation of Natural Environment in Albania (P.P.N.E.A.), Macedonian Alliance for Prespa (M.A.P.), *Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης για την Αειφορική Ανάπτυξη του Πάρκου Πρεσπών – Σύνοψη (Διευρυμένη Περίληψη)*, Άγιος Γερμανός. Χρηματοδοτήθηκε από το Πρόγραμμα Διμερούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας – Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ., Ιούνιος 2003, σ. 3.

³¹ Βλ. τον διαδικτυακό τόπο της Εταιρίας Προστασίας Πρεσπών, <http://www.spp.gr>.

στικών, καθώς και περισσότερα από 260 είδη πουλιών, από τα οποία, τα 183 είναι σημαντικά σύμφωνα με επίσημους καταλόγους, την εθνική και την κοινοτική νομοθεσία και το διεθνές δίκαιο.³² Όπως προκύπτει, η περιοχή των Πρεσπών αποτελεί ένα ενιαίο και αδιάσπαστο οικοσύστημα, το οποίο χρήζει προστασίας.³³

Εξάλλου, οι υπόλοιπες λίμνες του Νομού Φλώρινας έχουν και αυτές ξεχωριστή περιβαλλοντική σημασία και για τον λόγο αυτό διέπονται από ένα προστατευτικό νομικό καθεστώς.³⁴

2. Προστατευτικό νομικό καθεστώς της περιοχής Πρεσπών

2.1. Εθνική νομοθεσία

2.1.1. Θεσμικό πλαίσιο

Εκτός από το δίκαιο του περιβάλλοντος, που εφαρμόζεται στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, έχει θεσπιστεί ειδική εθνική νομοθεσία όσον αφορά στην περιοχή των Πρεσπών.

Ειδικότερα, το 1974, η περιοχή των Πρεσπών κηρύχθηκε Εθνικός Δρυμός – δηλαδή, φυσική περιοχή που έχει ιδιαίτερη οικολογική σημασία λόγω της σπανιότητας της χλωρίδας και της πανίδας της και εν γένει του φυσικού περιβάλ-

³² Βλ. *Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης για την Αειφορική Ανάπτυξη του Πάρκου Πρεσπών – Σύνοψη (Διευρυμένη Περίληψη)*, ό.π., σ. 6.

³³ Πρβλ. *Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης για την Αειφορική Ανάπτυξη του Πάρκου Πρεσπών*, ό.π., σ. 11.

³⁴ Βλ. παρακάτω, παρ. (5.).

λοντός της.³⁵ Όπως προβλέπεται στο σχετικό διάταγμα, η προστασία, η διατήρηση και η βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος των Πρεσπών επιβάλλονται για επιστημονικούς, πολιτιστικούς και αναπτυξιακούς λόγους, αλλά και για να διατηρηθούν τα σπάνια αισθητικά χαρακτηριστικά της περιοχής.³⁶ Η έκταση του Εθνικού Δρυμού Πρεσπών ξεπερνά τα 14.000 εκτάρια και είναι η μεγαλύτερη από όλους τους Εθνικούς Δρυμούς της Ελλάδας.³⁷

Επίσης, οι λίμνες Πρέσπας, Βεγορίτιδος και Πετρών έχουν χαρακτηριστεί ως τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.³⁸

2.1.2 Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πρεσπών

Ο Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Δρυμού Πρεσπών είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, που σκοπεύει στη διαχείριση και προστασία των φυσικών χαρακτηριστικών της συγκεκριμένης Περιοχής Προστασίας και έχει ως έδρα του τον Άγιο Γερμανό Πρεσπών.³⁹

Με μία σειρά νομοθετημάτων, έχουν προβλεφθεί οι Κανονισμοί Λειτουργίας,⁴⁰ η συγκρότηση του Φορέα Διαχείρισης⁴¹ και η στελέχωση του Διοικητικού Συμβουλίου⁴² (με εκπροσώπους από τα Υπουργεία Περιβάλλοντος, Ανάπτυξης, Γεωργίας και Εξωτερικών, της Νομαρχίας Φλώρινας, του Αγροτικού και Αλιευτικού Συνεταιρισμού, του Δήμου Πρεσπών και της Εταιρίας Προστασίας Πρεσπών).

Πάντως, θα πρέπει να επισημανθεί ότι παρά την ίδρυσή του, ο Φορέας Διαχείρισης μέχρι πρόσφατα δεν είχε την επιβεβλημένη ουσιαστική και άμεση παρέμβαση στην περιοχή λόγω έλλειψης χρηματοδότησης.⁴³

³⁵ Βλ. «Οι Εθνικοί Δρυμοί της Ελλάδας», http://www.minagric.gr/greek/agro_pol/dasika/drymoi/Drymoi1.htm (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)

³⁶ Βλ. Προεδρικό Διάταγμα 46/14-1-1974 (Φ.Ε.Κ. 19 Α'/74) και Κανονισμός Λειτουργίας, Υπουργική Απόφαση 165594/3007/15-7-1985 (Φ.Ε.Κ. 467 Β'/85).

³⁷ Βλ. περισσότερα στο «Εθνικός Δρυμός Πρεσπών», http://www.minagric.gr/greek/agro_pol/dasika/drymoi/Prespes.htm (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)

³⁸ Βλ. χαρακτηρισμό ως τοπίων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους λιμνών Βεγορίτιδος, Πετρών και Πρέσπας του Ν. Φλώρινας, Υπουργική Απόφαση Α/Φ31/23211/1747/77 (Φ.Ε.Κ. 86Β'/77).

³⁹ Η ίδρυση του φορέων διαχείρισης προβλέφθηκε από τον Νόμο 3044/2002 με τίτλο «Μεταφορά Συντελεστή Δόμησης και ρυθμίσεις άλλων θεμάτων αρμοδιότητας Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ» (Φ.Ε.Κ. 197 Α'/27-8-2002).

⁴⁰ Βλ. Υπουργική Απόφαση 18194 (Φ.Ε.Κ. 693 Β'/24-5-2005), Υπουργική Απόφαση 27173 (Φ.Ε.Κ. 965 Β'/ 12-7-2005), Υπουργική Απόφαση 22112 (Φ.Ε.Κ. 775 Β'/ 9-6-2005), Υπουργική Απόφαση 18192 (Φ.Ε.Κ. 673 Β'/ 19-5-2005).

⁴¹ Βλ. Κοινή Υπουργική Απόφαση 125811/1416 (Φ.Ε.Κ. 566 Β'/ 9-5-2003).

⁴² Βλ. Υπουργική Απόφαση 126445/ 2473 (Φ.Ε.Κ. 918 Β'/ 4-7-2003), που τροποποιήθηκε με Υπουργική Απόφαση 128269/ 5293 (Φ.Ε.Κ. 41 Β'/ 16-1-2004) και Υπουργική Απόφαση 20706 (Φ.Ε.Κ. 659 Β'/ 25-5-2006).

⁴³ Για τις χρηματοδοτικές και άλλες δυσκολίες όσον αφορά στη λειτουργία των φορέων διαχείρισης, βλ. Ε. Παπαγιάννη, «Λιμνάζει το Πάρκο Πρεσπών», *Η Καθημερινή (Κυριακή, 5 Φεβρουαρίου 2006)*, σ. 29.

Ψαράδες Πρεσπών: Οι μικρόσωμες αγελάδες

2.2. Διεθνείς ρυθμίσεις και πρωτοβουλίες

2.2.1. Διεθνείς συμβάσεις

Η Ελλάδα δεσμεύεται από μία σειρά διεθνών συμβάσεων αναφορικά με την προστασία του περιβάλλοντος και ειδικότερα την προστασία των υγροτόπων,⁴⁴ που εφαρμόζονται στην περιοχή των Πρεσπών. Το σχετικό θεσμικό πλαίσιο είναι το εξής:

(1) Η Ελλάδα έχει κυρώσει τη διεθνή *Σύμβαση για την Προστασία των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας, ιδιαίτερα ως οικοτόπων υδρόβιων πτηνών*,⁴⁵ που υπογράφηκε στην πόλη Ραμσάρ του Ιράν στις 2 Φεβρουαρίου. Η Σύμβαση αυτή τέθηκε σε ισχύ στις 21 Δεκεμβρίου 1975. Σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 1 της Σύμβασης, το κάθε συμβαλλόμενο μέρος θα υποδεικνύει τους ενδεδειγμένους υγρότοπους στο έδαφός του προκειμένου να συμπεριληφθούν σε ένα Κατάλογο Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας, που τηρείται από τη Γραμματεία της Σύμβασης. Οι υγρότοποι επιλέγονται με βάση τη διεθνή σημασία τους από την

⁴⁴ Για την προστασία των υγροτόπων στο διεθνές δίκαιο, βλ. Β. Ι. Παπαγρηγορίου, *Οι υγρότοποι διεθνούς ενδιαφέροντος. Η διεθνής σύμβαση του Ramsar και η ελληνική έννομη τάξη*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα, 2000, Θ. Τριανταφύλλου, «Η διεθνής προστασία των υγροτόπων» (Απρίλιος 2004), <http://www.nomosphysis.org.gr/articles.php?artid=62&lang=1&catid=1>. Downloaded 15/4/2007.

⁴⁵ Βλ. *Convention on Wetlands of International Importance especially as Waterfowl Habitat, Ramsar, Iran, 2.2.1971 as amended by the Protocol of 3.12.1982 and the Amendment of 28.5.1987*, http://www.ramsar.org/key_conv_e.htm. Downloaded 4/4/2007. Βλ. Νομοθετικό Διάταγμα 191/1974 (Φ.Ε.Κ. 350 Α'/20-11-1974) περί κυρώσεως της εν Ραμσάρ του Ιράν κατά την 2^η Φεβρουαρίου 1971 υπογραφείσης Διεθνούς Συμφωνίας ενδιαφέροντος υγροτόπων ιδία ως υγροβιοτόπων και Νόμο 1751/1988 (Φ.Ε.Κ. 26 Α'/9-2-1988) Κύρωση Πρωτοκόλλου τροποποιητικού της Σύμβασης Ramsar 1971 για την προστασία των διεθνούς ενδιαφέροντος υγροτόπων ιδία ως υγροβιοτόπων, καθώς και Κύρωση των τροποποιήσεων της Σύμβασης Ραμσάρ (1971) για την προστασία των διεθνούς ενδιαφέροντος υγροτόπων ιδία ως υγροβιοτόπων, Ν. 1950/91 (Φ.Ε.Κ. 84 Α'/1991).

άποψη της οικολογίας, της βοτανικής, της ζωολογίας, της λιμνολογίας ή της υδρολογίας.⁴⁶

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι με τον όρο «υγρότοποι» νοούνται «ελώδεις περιοχές, βάλτοι και υγροί τυρφώνες – φυσικοί ή τεχνητοί, μόνιμοι ή πρόσκαιροι – με στάσιμο ή τρεχούμενο, γλυκό, υφάλμυρο ή αλμυρό νερό, καθώς και θαλάσσιες περιοχές που το βάθος τους, κατά την άμπωτη, δεν ξεπερνά τα έξι μέτρα. Είναι δηλαδή περιοχές που το νερό, το έδαφος και ο αέρας συνυπάρχουν και αλληλεπιδρούν [...] Οι υγρότοποι αποτελούν λοιπόν πραγματικά εργαστήρια της φύσης [...] [ο]ι υγρότοποι, με τη μεγάλη ικανότητά τους να παράγουν βιομάζα, είναι – μαζί με τα τροπικά δάση – τα πιο παραγωγικά συστήματα της γης, προσφέροντας στον άνθρωπο τεράστια φυσικά, κοινωνικά και οικονομικά οφέλη».⁴⁷

Λόγω των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών της, η λίμνη Μικρή Πρέσπα έχει χαρακτηριστεί από την 21^η Αυγούστου 1975 ως ένας από τους ελληνικούς Υγροτόπους Διεθνούς Σημασίας, που προστατεύονται από τη Σύμβαση Ραμσάρ (με τον Κωδικό 3GR008).⁴⁸

Επίσης, στις Πρέσπες εφαρμόζονται οι ακόλουθες διεθνείς συμβάσεις:

(2) Σύμβαση για το Διεθνές Εμπόριο Απειλούμενων Ειδών Χλωρίδας και Πανίδας (CITES),⁴⁹

(3) Σύμβαση για τη Διατήρηση των Αποδημητικών Ειδών των Άγριων Ζώων.⁵⁰

(4) Επίσης, ορισμένα είδη χλωρίδας και πανίδας της περιοχής των Πρεσπών προστατεύονται από τα Παραρτήματα της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Διατήρηση της Ευρωπαϊκής Άγριας Ζωής και των Φυσικών Ενδιαιτημάτων.⁵¹ Ωστόσο, δεν έχουν ληφθεί ειδικά προστατευτικά μέτρα στο πλαίσιο αυτό.⁵²

(5) Σύμβαση για την Προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης.⁵³

⁴⁶ Τα κριτήρια για τον προσδιορισμό των υγροτόπων έχουν επαναπροσδιοριστεί στο πλαίσιο των Διασκέψεων των συμβαλλόμενων μερών της Σύμβασης. Είναι πλέον 8 και ταξινομούνται σε 2 κατηγορίες: «κατηγορία περιοχών που περιέχουν αντιπροσωπευτικούς, σπάνιους ή μοναδικούς τύπους υγροτόπων και κατηγορία περιοχών διεθνούς σπουδαιότητας για τη διατήρηση της βιολογικής ποικιλομορφίας». Βλ. σχετικά Τριανταφύλλου, «Η διεθνής προστασία των υγροτόπων», ό.π.

⁴⁷ Βλ. «Υγρότοποι», http://www.minagric.gr/greek/agro_pol/dasika/Ygrotopoi/Ygrotopoi2.htm (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων).

⁴⁸ Βλ. *The List of Wetlands of International Importance (Basic Ramsar List)*, 27 March 2007, σελ. 16, όπως παραπέμπεται στον διαδικτυακό τόπο της Σύμβασης, <http://www.ramsar.org>.

⁴⁹ Βλ. *Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES)*, Signed at Washington DC., United States of America, on 3 March 1973, Amended at Bonn, on 22 June 1979. Βλ. Κύρωση Σύμβασης διεθνούς εμπορίας ειδών της άγριας πανίδας και χλωρίδας που κινδυνεύουν να εξαφανισθούν με τα Παραρτήματα I και II αυτής, Ν. 2055/92 (Φ.Ε.Κ. 105 Α' / 1992).

⁵⁰ Βλ. *Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals (CMS), Done at Bonn on 23 June 1979*. Βλ. Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης της Βόννης για τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών της άγριας πανίδας και άλλες διατάξεις, Ν. 2719/1999 (Φ.Ε.Κ. 106 Α' / 26-5-1999).

⁵¹ Βλ. *Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats*, Bern, 19.IX.1979 (European Treaty Series No. 104) και Νόμο 1335/1983 (Φ.Ε.Κ. 32 Α' / 14-3-1983) Κύρωση Διεθνούς Σύμβασης για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης.

⁵² Βλ. *Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης για την Αειφορική Ανάπτυξη του Παρκου Πρεσπών*, ό.π., σ. 4.

⁵³ Βλ. *Convention for the Protection of the Architectural Heritage of Europe*, Granada, 3.X.1985 (European Treaty Series No. 121). Κυρώθηκε με τον Ν. 2039/92 (Φ.Ε.Κ. 61 Α' / 13-4-92).

(6) Σύμβαση για την Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων σε Διασυνοριακό Πλαίσιο.⁵⁴

(7) Σύμβαση της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη των Ηνωμένων Εθνών για την Προστασία και Χρήση των Διαμεθοριακών Υδατορευμάτων και των Διεθνών Λιμνών.⁵⁵

(8) Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλομορφία.⁵⁶

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

**Διεθνείς συμβάσεις
που εφαρμόζονται στην περιοχή των Πρεσπών
(Το σύμβολο √ υποδηλώνει ότι το κράτος
δεσμεύεται από τη διεθνή σύμβαση)**

A/A	Διεθνής Σύμβαση	Ελλάδα	Αλβανία	FYROM
1.	Διεθνής Σύμβαση Ramsar για τους Υγροτόπους (1973)	√	√	√
2.	Σύμβαση για το Διεθνές Εμπόριο Απειλούμενων Ειδών Χλωρίδας και Πανίδας (1973)	√	√	√
3.	Σύμβαση για την Προστασία των Αποδημητικών Ειδών Άγριων Ζώων (1979)	√	√	√
4.	Σύμβαση για τη Διατήρηση της Ευρωπαϊκής Άγριας Ζωής και των Φυσικών Ενδιαιτημάτων (1979)	√	√	√
5.	Σύμβαση για την Προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης (1985)	√		√
6.	Σύμβαση για την Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων σε Διασυνοριακό Πλαίσιο (1991)	√	√	√
7.	Σύμβαση για την Προστασία και Χρήση Διασυνοριακών Ποταμών και Λιμνών (1992)	√	√	
8.	Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλομορφία (1992)	√	√	√

⁵⁴ Βλ. *Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context*, done at Espoo (Finland) on 25 February 1991. Βλ. Κύρωση της σύμβασης για την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακά πλαίσια, Ν. 2540/1997 (Φ.Ε.Κ. 249 Α' / 15-12-1997).

⁵⁵ Βλ. *Convention of the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes (Water Convention)*, done at Helsinki on 17 March 1992. Βλ. Σύμβαση για την προστασία και χρήση των διασυνοριακών υδάτων και των διεθνών λιμνών, Ν. 2425/96 (Φ.Ε.Κ. 148 Α' / 4-7-1996)

⁵⁶ Βλ. *Convention on biological diversity (with annexes)*, concluded at Rio de Janeiro on 5 June 1992, United Nations Treaty Series Vol. 1769, I-30619, σσ. 142επ. Βλ. Κύρωση Σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα, Ν. 2204/94 (Φ.Ε.Κ. 59 Α' / 1994).

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η ύπαρξη διεθνών συμβάσεων και νόμων σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος δεν συνεπάγεται και αποτελεσματική περιβαλλοντική προστασία, αν το προστατευτικό νομικό πλαίσιο δεν τηρείται αυστηρά. Από την άποψη αυτή, πρέπει να αναφερθεί ότι στις 4 Ιουλίου 1990 η Μικρή Πρέσπα τέθηκε – ταυτόχρονα με όλες τις περιοχές Ramsar της Ελλάδας – στον λεγόμενο Κατάλογο του Montreux (Montreux Record), δηλαδή χαρακτηρίστηκε ως μία απειλούμενη περιοχή εξαιτίας των οικολογικών μεταβολών που υπέστη από παλαιότερα έργα αποστράγγισης, την υπερβόσκηση και τη φτωχή αναπαραγωγή των ψαριών της λίμνης. Από τις 18 Μαΐου 1999, η Πρέσπα μαζί με το Δέλτα του Έβρου και τη λίμνη Κερκίνη αφαιρέθηκαν από τον κατάλογο των απειλούμενων περιοχών – όλες οι υπόλοιπες περιοχές της Ελλάδας εξακολουθούν όμως να παραμένουν στον κατάλογο αυτό⁵⁷ – αλλά το ευχάριστο αυτό γεγονός δεν πρέπει να μας καθησυχάζει σε ό,τι αφορά τη διαρκή περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και επαγρύπνηση, που ο καθένας πρέπει να επιδεικνύει. Στο σημείο αυτό, πρέπει να επισημανθεί ότι το 1999 απονεμήθηκε στην Εταιρία Προστασίας Πρεσπών, ένα μη κυβερνητικό οργανισμό, για τον οποίο θα γίνει λόγος στη συνέχεια, το Ramsar Wetland Conservation Award για το έργο της στην περιοχή των Πρεσπών.

2.2.2. Πρόσφατες περιφερειακές πρωτοβουλίες: Η δημιουργία του Διασυνοριακού Πάρκου Πρεσπών

Στις 2 Φεβρουαρίου 2000, Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων, οι πρωθυπουργοί της Ελλάδας, Κωνσταντίνος Σημίτης, της Αλβανίας, Pllir Meta, και της FYROM, Ljubco Georgievski, υιοθέτησαν στον Άγιο Γερμανό μία Κοινή Διακήρυξη σχετικά με την ίδρυση του «Πάρκου Πρεσπών». Όπως προβλέφθηκε, «οι λίμνες των Πρεσπών και η περιβάλλουσα λεκάνη απορροής είναι μια μοναδική φυσική περιοχή για την γεωγραφία της, τον οικολογικό της πλούτο και την βιοποικιλότητά της, με ιδιαίτερη σημασία σε διεθνές επίπεδο». Για τον λόγο αυτό, το «Πάρκο των Πρεσπών» ανακηρύχθηκε ως η πρώτη διασυνοριακά προστατευόμενη περιοχή στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και παρουσιάστηκε ως ένα «Δώρο στη Γη» στο πλαίσιο της εκστρατείας «Ζωντανός Πλανήτης» της μη κυβερνητικής οργάνωσης WWF.⁵⁸

Η παραπάνω εξέλιξη υπήρξε το αποτέλεσμα μίας κοινής πρότασης που υπέβαλαν το 1999 ο μη κυβερνητικός περιβαλλοντικός οργανισμός Εταιρία Προστασίας Πρεσπών και η WWF Ελλάς προς τα Υπουργεία Εξωτερικών και Περιβάλλοντος της Ελλάδας σχετικά με τη δημιουργία μίας διασυνοριακής προστατευόμενης περιοχής στην περιοχή της Πρέσπας.⁵⁹

⁵⁷ Βλ. *The Annotated Ramsar List: Greece*, http://www.ramsar.org/profile/profiles_greece/htm, 4.4.2007.

⁵⁸ Διακήρυξη για τη δημιουργία του Πάρκου Πρεσπών, την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη των λιμνών των Πρεσπών και της περιοχής (*Declaration on the Creation of the Prespa Park and the Environmental Protection and Sustainable Development of the Prespa Lakes and Surroundings*), <http://www.medwet.org/prespa/publications/declaration.html>. Downloaded 29/3/2007.

⁵⁹ Βλ. Παράρτημα IV «Πρόγραμμα για την προετοιμασία ενός Στρατηγικού Σχεδίου Δράσης για την Αειφορική Ανάπτυξη του Πάρκου Πρεσπών», στο *Αναφορά της Πρώτης Τακτικής Συνάντησης της Συ-*

Η τριμερής πολιτική πρωτοβουλία εκφράστηκε σε θεσμικό επίπεδο με τη σύσταση της Συντονιστικής Επιτροπής του Πάρκου Πρεσπών. Η Συντονιστική Επιτροπή έχει «υβριδικό» χαρακτήρα με την έννοια ότι η σύνθεσή της δεν είναι αμιγώς διακυβερνητική. Ειδικότερα, η Επιτροπή αποτελείται από:

(1) Πρόεδρο, ο οποίος είναι ο αντιπρόσωπος του κράτους που φιλοξενεί την εκάστοτε συνάντηση της Επιτροπής μέχρι την επόμενη συνάντηση, που αναλαμβάνει ως νέος Πρόεδρος ο αντιπρόσωπος του επόμενου φιλοξενούντος κράτους,

(2) Μέλη, τα οποία ορίζονται από τις κυβερνήσεις και είναι οι εκπρόσωποι των αρμοδίων υπουργείων των τριών κρατών, η Τοπική Αυτοδιοίκηση της περιοχής, οι περιβαλλοντικοί μη κυβερνητικοί διεθνείς οργανισμοί που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, καθώς και ένας μόνιμος εκπρόσωπος της Σύμβασης για τους Υγροτόπους – MedWet (The Mediterranean Initiative of the Ramsar Convention on Wetlands) ως *ex officio* παρατηρητής χωρίς δικαίωμα ψήφου,

(3) Αναπληρωματικά Μέλη και

(4) Γραμματεία, η οποία αποτελείται από μέλη των μη κυβερνητικών οργανισμών των τριών κρατών και έχει ως έδρα τον Άγιο Γερμανό.⁶⁰

Η Συντονιστική Επιτροπή αποτελεί ένα διαβουλευτικό όργανο, στο πλαίσιο του οποίου χαράσσονται στρατηγικές και λαμβάνονται αποφάσεις σχετικά με την εναρμονισμένη διαχείριση ολόκληρης της προστατευόμενης περιοχής. Οι σύνοδοι της Συντονιστικής Επιτροπής πραγματοποιούνται ανά εξάμηνο εκ περιτροπής σε καθένα από τα τρία κράτη. Η πρώτη συνάντηση εργασίας της Επιτροπής πραγματοποιήθηκε το 2000 στην Αλβανία και η πρώτη τακτική συνάν-

ντονιστικής Επιτροπής του Πάρκου Πρεσπών, Φιλοξενήθηκε από την Κυβέρνηση της FYROM – Υπουργείο Περιβάλλοντος και Χωροταξίας, Σκόπια, 30-31 Ιανουαρίου 2001, σσ. 16επ.

⁶⁰ Βλ. λεπτομερώς Παράρτημα II «Συντονιστική Επιτροπή Πάρκου Πρεσπών – Λειτουργικές Ρυθμίσεις», στο *Αναφορά της Πρώτης Τακτικής Συνάντησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Πάρκου Πρεσπών*, ό.π., σσ. 11επ.

νησή της το 2001 στην FYROM.⁶¹ Έκτοτε, η Συντονιστική Επιτροπή πραγματοποιεί τακτικές ή έκτακτες συναντήσεις.⁶²

Κατά τα έτη 2001-2002, οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί που δραστηριοποιούνται στις Πρέσπες εκπόνησαν και κατόπιν υπέβαλαν στη Συντονιστική Επιτροπή ένα εμπειριστατωμένο *Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης για την Αειφορική Ανάπτυξη του Πάρκου Πρεσπών*,⁶³ το οποίο περιέχει προτάσεις για μία ορθολογική περιβαλλοντική πολιτική στην περιοχή.

Σε γενικές γραμμές, οι συναντήσεις της Συντονιστικής Επιτροπής δίνουν την ευκαιρία όχι μόνο για χάραξη και υλοποίηση περιβαλλοντικών ενεργειών, αλλά και για μία κριτική ενατένιση των μέχρι σήμερα εργασιών.⁶⁴ Η πιο πρόσφατη συνάντηση πραγματοποιήθηκε τον χειμώνα του 2006 στην Κορυτσά της Αλβανίας. Εκεί η Συντονιστική Επιτροπή μεταξύ άλλων αποφάσισε ότι θα πρέπει να μετατραπεί πλέον σε μία «επίσημη διεθνή νομική οντότητα» και ότι τα μέλη της Ελλάδας στην Επιτροπή θα θέσουν το ζήτημα αυτό στην κυβέρνηση της Ελλάδας. Η επόμενη συνάντηση προγραμματίστηκε για τον Μάιο του 2007 στην FYROM.⁶⁵

3. Ευρωπαϊκό Δίκαιο

Η ευρωπαϊκή περιβαλλοντική νομοθεσία που αφορά στο Νομό Φλώρινας περιλαμβάνει την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 2^{ης} Απριλίου 1979 *περί της διατήρησης των άγριων πτηνών*,⁶⁶ η οποία αφορά «στη διατήρηση όλων των ειδών πτηνών που ζουν εκ φύσεως σε άγρια κατάσταση στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών [...] (ά.1). Όπως προβλέπεται, «[τ]α κράτη μέλη υιοθετούν όλα τα αναγκαία μέτρα με σκοπό να διατηρηθεί ή να προσαρ-

⁶¹ ό.π.

⁶² Βλ. σχετικό πίνακα, ο οποίος παραπέμπει στις αντίστοιχες εκθέσεις της Συντονιστικής Επιτροπής στο <http://www.medwet.org/prespa/park/events.html>.

⁶³ Βλ. *Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης για την Αειφορική Ανάπτυξη του Πάρκου Πρεσπών*, ό.π.. Για σχολιασμό, βλ. Β. Ρουμελιώτου, «Διασυνοριακό Πάρκο Πρεσπών: Ένα ευπρόσδεκτο παράδειγμα διεθνούς συνεργασίας» (Απρίλιος 2003), <http://www.nomosphysis.org.gr/articles.php?artid=79&lang=1&catid=2>. Downloaded 15/4/2007.

⁶⁴ Βλ., π.χ., Prespa Park Report, *Eighth Regular Meeting of the Prespa Park Coordination Committee*, Lemos, Prespa, Greece, 21-22 November 2005, σ. 2, όπου ο Δήμαρχος Πρεσπών και μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής κ. Α. Ναλπαντίδης, υποστήριξε μεταξύ άλλων ότι παρά τα πολλά θετικά βήματα, η πορεία του Πάρκου Πρεσπών δεν υπήρξε πολύ ικανοποιητική μέχρι εκείνο το χρονικό σημείο, εξέφρασε τη λύπη του για την αναβολή της συνάντησης Υπουργών στην Πρέσπα, η οποία είχε προγραμματιστεί για τον Μάιο 2005, και επεσήμανε την ανάγκη ενός ρεαλιστικού σχεδιασμού για την Πρέσπα, που θα βασίζεται στην εναρμόνιση της διεθνούς προστασίας με τις εθνικές δράσεις, καθώς και τη σύνδεση των αναγκών των ανθρώπων με τη φύση και το περιβάλλον. Επίσης, οι συναντήσεις δεν είναι απαλλαγμένες από γραφειοκρατικές και άλλες δυσκολίες. Σύμφωνα με την αιχμηρή διατύπωση του Ε. Παπαγιάννη, «Λιμνάζει το Πάρκο Πρεσπών», ό.π., «κατά την [...] συνάντηση της Συντονιστικής Επιτροπής στον Άγιο Γερμανό τον Νοέμβριο του 2005, στην οποία μάλιστα προήδρευε η Ελλάδα, αναγκάστηκε η Ε.Π.Π. να καλύψει τις δαπάνες για να διαφυλάξει το κύρος της χώρας μας, μια και δεν είχε εγκριθεί η σχετική χρηματοδότηση από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ».

⁶⁵ Βλ. Prespa Park Report, *Ninth Regular Meeting of the Prespa Park Coordination Committee*, Korcha, Albania, 20-21 November 2006, σσ. 11, 15-16.

⁶⁶ Βλ. *Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 103 της 25/04/1979*, σ. 0001-0016. Εναρμονίστηκε στο ελληνικό δίκαιο με τις Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις 414985/ 29-11-1985 (Φ.Ε.Κ. 757 Β' / 18-12-1985), 366599/ 16-12-1996 (Φ.Ε.Κ. 1188 Β' / 31-12-1996) και 294283/ 23-12-1997 (Φ.Ε.Κ. 68 Β' / 4-2-1998).

μοσθεί ο πληθυσμός όλων των ειδών πτηνών [...] σ' ένα επίπεδο που να ανταποκρίνεται ιδιαίτερα στις οικολογικές, επιστημονικές και μορφωτικές απαιτήσεις, λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη και τις οικονομικές και ψυχαγωγικές απαιτήσεις» (ά. 2).

Η Οδηγία 79/409/ΕΟΚ ορίζει τα κριτήρια για την ταξινόμηση συγκεκριμένων περιοχών ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας (Special Protection Area) για την Ορνιθοπανίδα. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν η λίμνη Μικρή Πρέσπα (με κωδικό GR 1340002), ο Εθνικός Δρυμός Πρεσπών (GR 1340001), οι λίμνες Χειμαδίτιδα – Ζάζαρη (GR 1340005), το όρος Βαρνούντας (GR 1340003), το όρος Βέρνον – Κορυφή Βίτσι (GR 1340006) και η λίμνη Πετρών (GR 1340007).

Οι παραπάνω Ζώνες Ειδικής Προστασίας είναι ενταγμένες σε ένα συνεκτικό Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο προστατευόμενων βιοτόπων, που ονομάζεται “Natura 2000”.⁶⁷

Στο “Natura 2000” περιλαμβάνονται επίσης οι Τόποι Κοινοτικής Σημασίας (Sites of Community Importance), όπως ορίστηκαν στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21^{ης} Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας χλωρίδας και πανίδας.⁶⁸ Η Οδηγία αυτή σκοπεύει στη διατήρηση, την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας.

Τα Κράτη Μέλη υποχρεώνονται μετά την οριστικοποίηση του Καταλόγου των Τόπων Κοινοτικής Σημασίας να τους χαρακτηρίσουν μέσα σε μία εξαετία ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (Special Areas of Conservation) και να καθορίσουν τις προτεραιότητες για να διατηρηθούν οι οικοτόποι και τα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος σε ικανοποιητική κατάσταση. Οι Ειδικές Ζώνες Διαχείρισης διέπονται από το άρθρο 6, παρ. 1-4 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.⁶⁹ Ως Τόποι Κοινοτικής Σημασίας έχουν οριστεί ο Εθνικός Δρυμός Πρεσπών, το όρος Βαρνούντας, οι λίμνες Βεγορίτιδας και Πετρών, οι λίμνες Χειμαδίτιδα και Ζάζαρη και το όρος Βέρνον – κορυφή Βίτσι.

Εφαρμοστέα είναι επίσης η Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων.⁷⁰

⁶⁷ Βλ. σχετικά και τις πληροφορίες στον δικτυακό τόπο του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας – Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων υδροτόπων, http://www.ekby.gr/ekby/el/Natura2000_main_el.html.

Downloaded 4/4/2007. Για την ενσωμάτωση του ευρωπαϊκού δικαίου του περιβάλλοντος στην ελληνική έννομη τάξη, βλ. τη διαζοδική ανάλυση της Ε. Δ. Δούση, *Η κοινοτική πολιτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση (Πανεπιστήμιο Αθηνών, Σχολή Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών/Σειρά Α – Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Εθνική Πολιτική 1), 2001.

⁶⁸ Βλ. *Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 206 της 22/07/1992*, σ. 0007-0050. Εναρμονίστηκε στο ελληνικό δίκαιο με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 33318/3028/11-12-1998 (Φ.Ε.Κ. 1289 Β' / 28-12-1998).

⁶⁹ Βλ. και «Η Οδηγία 92/43 και το Δίκτυο NATURA 2000», <http://www.minenv.gr/1/12/121/12103/g1210300/g121030001.html> (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων). Βλ. και Ρ. Γκέκα, «Προστατευόμενες περιοχές», *Οικονομική Τεύχος 68* (Φεβρουάριος 2004), <http://www.oikoen.gr/oiko68.htm>.

⁷⁰ Βλ. *Επίσημη Εφημερίδα L 327 της 22/12/2000*, σ. 1, Οδηγία όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση αριθ. 2455/2001/ΕΚ (ΕΕ L 331, 15.12.2001, σ. 1).

4. Μη Κυβερνητικές πρωτοβουλίες για την προστασία του περιβάλλοντος στην περιοχή του Νομού Φλώρινας

4.1. Εταιρία Προστασίας Πρεσπών

Η Εταιρία Προστασίας Πρεσπών ιδρύθηκε το 1991 και είναι μία αστική εταιρία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, της οποίας η δράση και το έργο αφορούν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και της πολιτιστικής παράδοσης στη λεκάνη των Πρεσπών.

Η Εταιρία εδρεύει στον Άγιο Γερμανό Πρεσπών, αλλά ορισμένοι συνεργάτες της εργάζονται στα γραφεία του WWF Ελλάς στην Αθήνα σχετικά με ζητήματα που αφορούν στο Διασυνοριακό Πάρκο Πρεσπών.

Τα μέλη της Εταιρίας είναι οι εξής 10 μη κυβερνητικοί οργανισμοί και ιδρύματα, που δραστηριοποιούνται στον τομέα του περιβάλλοντος:

- (1) Φίλοι των Πρεσπών
- (2) Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης
- (3) Ελληνική Εταιρία για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
- (4) Βασιλική Εταιρία για την Προστασία των Πουλιών (Royal Society for the Protection of Birds), Ηνωμένο Βασίλειο
- (5) WWF Ελλάς
- (6) Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία
- (7) Ορνιθολογική Εταιρία της Δανίας (Danish Ornithological Society)
- (8) Ίδρυμα Tour du Valat, Ελβετία
- (9) Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας
- (10) Αρκτούρος.

Η Εταιρία αποτελείται από (1) Γενική Συνέλευση, η οποία απαρτίζεται από 10 εκπροσώπους των παραπάνω οργανισμών και συνεδριάζει δύο φορές τον χρόνο, (2) από τριμελή Εκτελεστική Επιτροπή, τα μέλη της οποίας ανήκουν στη Γενική Συνέλευση και (3) Διεύθυνση, που εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση και φέρει την ευθύνη για τη συνολική οργάνωση και λειτουργία Εταιρίας. Επίσης, η Εταιρία έχει καταρτίσει δύο «Ομάδες Εργασίας» συμβουλευτικού χαρακτήρα σχετικά με το Διασυνοριακό Πάρκο Πρεσπών και την εφαρμογή του προγράμματος LIFE-Φύση (2002-2007, “On the conservation of priority bird species in Lake Micro Prespa, Greece”), που αποτελεί το βασικό χρηματοδοτικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος.⁷¹

4.2. Αρκτούρος

Ο Αρκτούρος είναι μία μη κερδοσκοπική εταιρία που ιδρύθηκε το 1992 και αποσκοπεί στην προστασία της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος.

⁷¹ Περισσότερα στοιχεία και λεπτομέρειες σχετικά με την οργάνωση, τη χρηματοδότηση και το πολύπλευρο έργο της Εταιρίας στην ιστοσελίδα της, <http://www.spp.gr>. Για τις εκδόσεις της Εταιρίας, βλ. http://spp.developer.gr/articles_list.asp?m=1&e_cat_id=115.

Ο Αρκτούρος έχει αναπτύξει μία έντονη και επιτυχή δράση στον τομέα της προστασίας της άγριας πανίδας όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και σε γειτονικά κράτη. Ανάμεσα στις πολυάριθμες σχετικές δράσεις του Αρκτούρου (για τις οποίες μπορεί κανείς να συμβουλευθεί τον σχετικό διαδικτυακό τόπο), επισημαίνεται σε ό,τι αφορά το Νομό Φλώρινας η λειτουργία του *Περιβαλλοντικού Κέντρου για την Ενημέρωση – Ευαισθητοποίηση για το λύκο και την αρκούδα*, η οποία υλοποιήθηκε το 2003 στο πλαίσιο του προγράμματος του ΥΠΕΧΩΔΕ «Προστασία Περιβάλλοντος και Βιώσιμη Ανάπτυξη». Το Καταφύγιο της Αρκούδας βρίσκεται σε υψόμετρο 1350 μ. και καταλαμβάνει συνολικά μία έκταση 100 στρεμμάτων δασικής περιοχής της Κοινότητας του Νυμφαίου. Πρόκειται για έναν υποδειγματικό χώρο προστασίας, που έχει διαμορφωθεί σύμφωνα με τις επιταγές της επιστήμης.

Σύμφωνα εξάλλου με στοιχεία του Αρκτούρου, «[η] παρουσία μεγάλων σαρκοφάγων όπως η αρκούδα και ο λύκος στον ορεινό όγκο του Βιτσιού με το Βαρνούντα αλλά και πολλοί σημαντικοί τύποι οικοτόπων σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Οδηγία 92/43 καθιστούν ιδιαίτερα σημαντικές αυτές τις περιοχές. Οι πυρήνες των περιοχών συγκαταλέγονται στο ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών ΦΥΣΗ 2000 με τον κωδικό GR1340003 (όρη Βαρνούντα) και GR1340006 (όρος Βέρνον - Βίτσι)». Στο πλαίσιο αυτό, ο Αρκτούρος καταγράφει μεταξύ άλλων τα μεγάλα σαρκοφάγα (αρκούδα και λύκο) και τη χλωρίδα του Νομού Φλώρινας, προβαίνει στη σήμανση των οικοτόπων, παράγει υλικό ενημέρωσης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης κλπ.⁷²

5. Η αναγκαιότητα αποτελεσματικότερης περιβαλλοντικής προστασίας στις άλλες λίμνες του Νομού Φλώρινας

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, εκτός από την Πρέσπα, οι λίμνες Βεγορίτιδος και Πετρών έχουν χαρακτηριστεί ως τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.⁷³ Επίσης, όπως επισημάνθηκε παραπάνω, ένα σημαντικό τμήμα του Νομού Φλώρινας προστατεύεται από το διεθνές και το ευρωπαϊκό δίκαιο και συγκαταλέγεται στους σημαντικούς βιοτόπους της Ελλάδας.⁷⁴

Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι παρατηρούνται προβλήματα όσον αφορά στην προστασία του περιβάλλοντος στις λίμνες του Νομού Φλώρινας. Όπως έχει διαπιστωθεί, «[η] εξαντλητική διαχείριση του υδάτινου δυναμικού στην ευρύτερη περιοχή, προκαλεί διαρκή πτώση της στάθμης της Βεγορίτιδας και της Χειμαδίτιδας. Το μέσο υψόμετρο της ελεύθερης επιφάνειας της πρώτης έχει μειωθεί πάνω από 20 μέτρα στο διάστημα 1957-98, ενώ ο σημερινός ρυθμός πτώσης είναι περίπου 1 μέτρο το χρόνο! Το έργο της σταθεροποίησης της στάθμης της λίμνης που βρίσκεται σε εξέλιξη στο πλαίσιο του 2^{ου} Π.Ε.Π. και θα συνεχισθεί, αναμένεται να συμβάλει καθοριστικά στη σωτηρία της λίμνης».⁷⁵

⁷² Τα στοιχεία προέρχονται από τον διαδικτυακό τόπο του Αρκτούρου, <http://www.arcturos.gr>.

⁷³ Βλ. Χαρακτηρισμός ως τοπίων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους λιμνών Βεγορίτιδος, Πετρών και Πρέσπας του Ν. Φλωρίνης, Υπουργική Απόφαση Α/Φ31/23211/1747/77 (Φ.Ε.Κ. 86 Β'/1977).

⁷⁴ Βλ. παρ. (3.)

⁷⁵ Βλ. *Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Δυτικής Μακεδονίας 2000-2006*, ό.π., σ. 7.

Το σημαντικότερο πρόβλημα για τη λίμνη Βεγορίτιδα εντοπίζεται στην υδροληψία, για τη λίμνη των Πετρών είναι η ρύπανση, ενώ για τις λίμνες Χειμαδίτιδα και Ζάζαρη είναι η πτώση της στάθμης και η χρήση γεωργικών φαρμάκων στις καλλιέργειες.⁷⁶ Λόγω των περιστάσεων αυτών, είναι επιβεβλημένη η λήψη επιπρόσθετων προστατευτικών νομοθετικών μέτρων.⁷⁷

Συμπερασματικές σκέψεις

Η οικονομική ανάπτυξη και η άνοδος του βιοτικού επιπέδου στον Νομό Φλώρινας εξαρτώνται από την πολιτική του κράτους όχι μόνο στο εσωτερικό επίπεδο, αλλά και στο διεθνές περιβάλλον λόγω της ιδιαίτερης γεωγραφικής θέσης του Νομού.

Όπως υποστηρίζεται, η ανάπτυξη διασυνοριακών σχέσεων με την Αλβανία και την FYROM θεωρείται ότι θα έδινε σημαντική ώθηση στην οικονομία της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας⁷⁸ και, βέβαια, στο Νομό Φλώρινας. Σύμφωνα με το Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, ανάμεσα στους βασικούς άξονες ανάπτυξης για το Νομό Φλώρινας, προτείνονται ο τομέας της ηλεκτροπαραγωγής για το ανατολικό τμήμα και της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης για το δυτικό τμήμα, έτσι ώστε να προστατευτεί το φυσικό περιβάλλον.⁷⁹ Όσον αφορά την πόλη της Φλώρινας, σύμφωνα με το προαναφερθέν Χωροταξικό Σχέδιο, «[π]ροτείνεται ένας ρόλος κέντρου Πολιτισμού και σύγχρονης Τέχνης, Βιομηχανικού και Εμπορικού κέντρου με έμφαση στις εξαγωγές, κέντρου επιστημονικών δραστηριοτήτων, δυναμικής πύλης προς FYROM».⁸⁰

Σε ό,τι αφορά στο περιβάλλον, ειδικότερα, πρέπει να τονιστεί ότι η φύση αποτελεί πόλο έλξης στο Νομό Φλώρινας και ότι επιβάλλονται αδιάκοπες και συντονισμένες ενέργειες για την προστασία της. Λόγω της γειτνίασης με άλλα κράτη, η αποτελεσματική περιβαλλοντική προστασία δεν εξαρτάται όμως μόνο

⁷⁶ Βλ. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία, Σημαντικές περιοχές για τα πουλιά της Ελλάδας: Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία, GR045 Λίμνη Βεγορίτιδα και Λίμνη Πετρών, http://www.Ornithologiki.gr/gr/sppe/gr_print045.php και GR046 Λίμνη Χειμαδίτιδα και Λίμνη Ζάζαρη, http://www.ornithologiki.gr/gr/sppe/gr_print046.php.

⁷⁷ Από την άποψη αυτή, βλ. την Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (8-8-2006) με θέμα «Εφαρμογή του Γεωργοπεριβαλλοντικού Μέτρου 3.16 'Περιβαλλοντική Προστασία των Λιμνών της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας: Λίμνες Βεγορίτιδας-Πετρών (GR 1340004) και λίμνες Χειμαδίτιδας-Ζάζαρης (GR 1340005)' του Εγγράφου Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΠΑΑ) 2000-2006», (Φ.Ε.Κ. Β' 1136/22-08-2006). Η απόφαση υιοθετήθηκε μετά τη θέσπιση των Κωδίκων Ορθής Γεωργικής Πρακτικής και σκοπεύει στη βελτίωση του ευρύτερου γεωργικού χώρου των παραπάνω λιμνών και ειδικότερα στη μείωση της κατανάλωσης του αρδευτικού νερού για τον εμπλουτισμό των υπόγειων υδροφορέων και την αποκατάσταση του υδάτινου όγκου των λιμνών, στη μείωση της κατανάλωσης λιπασμάτων, κυρίως αζωτούχων, για την αποκατάσταση της ισορροπίας του οικοσυστήματος και στην αύξηση των χώρων οικολογικής αντιστάθμισης (ά. 1).

⁷⁸ Βλ. Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Ένταξη της Περιφέρειας στο εθνικό και διεθνές χωρικό σύστημα, <http://www.minenv.gr/1/12/123/12317/g1231704.html> (Ιστοσελίδα Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ).

⁷⁹ Βλ. Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Σχεδιασμός Χωρικής Ανάπτυξης – Γενικοί στόχοι, <http://www.minenv.gr/1/12/123/12317/g1231705.html> (Ιστοσελίδα Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ).

⁸⁰ Βλ. Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Σχεδιασμός Χωρικής Ανάπτυξης – Ρόλος των αστικών κέντρων, <http://www.minenv.gr/1/12/123/12317/g1231706.html> (Ιστοσελίδα Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ).

από εθνικά νομοθετικά μέτρα, αλλά και από διασυνοριακές, συνολικές και κοινές περιβαλλοντικές δράσεις με τα κράτη που «αντικρύζει» ο Νομός Φλώρινας.

Ειδικότερα, απαιτείται να περιβληθεί η Συντονιστική Επιτροπή του Πάρκου Πρεσπών με ένα επίσημο θεσμικό καθεστώς – να μετατραπεί δηλαδή σε διακυβερνητικό διεθνή οργανισμό – με τριμερή διεθνή συμφωνία μεταξύ της Ελλάδας, της Αλβανίας και της FYROM. Το μέτρο αυτό υποστηρίζεται ότι θα διευκολύνει τη χρηματοδότηση περιβαλλοντικών προγραμμάτων.⁸¹

Στο εσωτερικό επίπεδο, επιβάλλεται η ανακήρυξη της περιοχής των Πρεσπών ως Εθνικού Πάρκου, καθώς και η επέκταση της Σύμβασης Ramsar στο ελληνικό τμήμα της Μεγάλης Πρέσπας.⁸²

Είναι επιπλέον αναγκαία η άμεση ενεργοποίηση του Φορέα Διαχείρισης του Πάρκου Πρεσπών, η ενεργός συμβολή του οποίου στην περιοχή θα έχει ευεργετική επίδραση στον τομέα της περιβαλλοντικής προστασίας.

Ο ισχύων σχεδιασμός προβλέπει ότι η υποδοχή των τουριστών θα πρέπει να γίνεται κατά το μεγαλύτερο τμήμα της στην πόλη της Φλώρινας έτσι ώστε να μη διαταράσσεται το οικοσύστημα και το φυσικό τοπίο στις προτατευόμενες περιοχές. Η τουριστική αξιοποίηση κρίνεται ότι θα επιβάρυνε σημαντικά τους ήδη ευάλωτους υγροβιότοπους των λιμνών Βεγορίτιδα, Χειμαδίτιδα, Ζάζαρη και Πετρών.⁸³ Επίσης, επιβάλλεται η λήψη επιπρόσθετων προστατευτικών μέτρων έτσι ώστε να διασωθεί το περιβάλλον και στις ευαίσθητες και σημαντικές αυτές λίμνες του Νομού Φλώρινας.

Σε κάθε περίπτωση, η θεσμική υποδομή του Νομού Φλώρινας θα πρέπει να επιτρέπει την ιδεώδη σύζευξη της ανάπτυξης με τη διατήρηση της περιβαλλοντικής μοναδικότητάς του.

Παράρτημα

Χρήσιμες ιστοσελίδες

Διαδικτυακός τόπος	Οργανισμός
http://www.minenv.gr	Υπουργείο Χωροταξίας, Περιβάλλοντος και Δημοσίων Έργων
http://www.minagric.gr	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
http://www.westernmacedonia.gr	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας
http://www.uowm.gr	Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
http://www.florina.gr	Νομαρχία Φλώρινας
http://www.tedk-Florinas.gr	Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων
http://www.cityoflorina.gr	Δήμος Φλώρινας
http://www.ebef.gr	Επιμελητήριο Φλώρινας
http://www.amyntaio.gr	Δήμος Αμυνταίου

⁸¹ Βλ. Prespa Park Report, *Ninth Regular Meeting of the Prespa Park Coordination Committee*, ό.π., σ. 10.

⁸² Βλ. *Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης για την Αειφορική Ανάπτυξη του Πάρκου Πρεσπών*, ό.π., σ. 17.

⁸³ Βλ. Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, Σχεδιασμός Χωρικής Ανάπτυξης – Ανάπτυξη Ορεινού Χώρου και παραλίμνιων περιοχών, <http://www.minenv.gr/1/12/123/12317/g1231707.html> (Ιστοσελίδα Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ).

http://www.prespes.gr	Δήμος Πρεσπών
http://www.filotas.gr	Δήμος Φιλώτα
http://www.spp.gr	Εταιρία Προστασίας Πρεσπών
http://www.arcturos.gr	Αρκτούρος
http://www.medwet.org	The Mediterranean Initiative of the Ramsar Convention on Wetlands
http://www.ctp.gr/newsite	Πολιτιστικό Τρίγωνο Πρεσπών
http://users.otenet.gr/~foniflo/	Η Φωνή της Φλώρινας
http://akritikos.8m.com	Ακριτικός FM 95,6
http://www.radioenigma.gr	Ράδιο Αίνιγμα 88 FM
http://users.otenet.gr/~rslehovu	Ράδιο Λέχοβο 97.1 FM
http://radioflorina.gr	Ράδιο Φλώρινα 101.5 FM